

„Edinost“

Izšla enkrat na dan, razen nedelj in p. raznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrta leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posilana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogo dbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upravništvo. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Javni shod

političnega društva »Edinost« dne 9. septembra 1900 na vrtu šolskih zavodov pri sv. Jakobu.

(Dalje.)

G. dr. Otokar Rybář je zaključil:

Naše vojaštvo je sestavljeno iz vseh narodnosti. Gospodje častniki pa si ne morejo izbirati mesta, kjer bi jim ugajalo; zdaj morajo služiti v Bosni, zdaj na Galiskem, zdaj morda v Pragi in potem zopet na Tirolskem. Ti častniki so morda Slovenci in dobri narodnjaki. Ako pa živijo v Tirolu in če nočejo dobiti ukora od viših, morajo o ljudskem štetju zapisati, da je njih občevalni jezik nemški, ker težko da bi našli na Tirolskem Slovencev, s katerimi bi občevali. V dotičnikih ni niti ene kaplje druge krvi nego slovenske, a po statistiki pripadajo vendar nemški narodnosti. Isto velja glede naših uradnikov.

Uradniki morajo slušati svoje višje; če so ti pravični in dobri, je stvar lahka. Če so pa strankarski in krivični, zamerijo našim uradnikom, ako isti niso hoteli, da bi jih statistika smatrala za Nemce. Na Primorskem, kjer je italijansčina privilegirani jezik, lahko porečejo višji našemu uradniku, ki je zapisal slovenščino za svoj občevalni jezik: Tu v uradu pišeš in govoriš samo nemški in italijanski in sedaj si zapisal, da je tvoj občevalni jezik slovenski! Kako se upaš zapisati kaj takega?!

Vzemimo naše delavce, ki večinoma služijo tujim gospodarjem. Ti jim lahko očitajo: Vi govorite tukaj pri nas samo laški; kako morete zapisati, da imate slovenski občevalni jezik?

Iz tega vidimo, koliko hipavščine je pri razlaganju pojma »občevalni jezik«. Zahteva se, da vsi ti ljudje zatajijo svojo narodnost. Ako pa se že zakon o ljudskem štetju tako krivično tolmači, moramo biti mi toliko bolj pozorni in oprezní ter moramo razlagati ta zakon tako, kakor ga tudi vlada razlaga, kedar je njej prav. Naš občevalni jezik je tisti jezik, katerega nas je naša mati naučila.

Gospoda moja! Rekel sem že, da tudi vlada tako razlaga pojem o občevalnem jeziku. Zato imamo najlepši dokaz v tisti rešitvi glede slovenske šole, katero je omenil g.

dr. Slavik. Vlada ni gledala na to, da je v Trstu toliko ljudi, katerim je slovenski jezik občevalni, in toliko ljudi, ki govorijo italijanski; mi torej prav za prav ne vemo, koliko je v Trstu Slovencev in koliko Lahov; ker pa je gotovo mnogo Slovencev v Trstu, ki govorijo italijanski, je prav zaprav Slovencev več nego jih je zapisalo slovenski občevalni jezik. Vlada ni tako pisala in govorila, ampak rekli so nam: Po statistiki je v Trstu toliko Slovencev in toliko Lakov. — to pa zato, ker jim je to bilo bolj prav, da je bilo nas tako malo izkazanih.

In vendar naša statistika niti ne vprašuje, ali je kdo Slovenec ali Lah, ampak samo, ali govori laški ali slovenski.

Vi ste se menda že sami prepričali, da danes, ko vsakdo gleda, da pride naprej, da premaga drugega ter sebe vzdrži pri življenju — poslušajo tistega, ki najbolj kriči: kdor pa sam sebe zatajuje, tistega ne bodo spoštovali. Naša dolžnost je torej, da pokažemo, da smo tudi mi tukaj ter da hočemo ostati to, kar smo, Slovenci.

Danes jutro sem videl lep prizor. Znano vam je, da so danes spuščali v morje ladjo, ki nosi ponosno ime naše cesarske hiše. O tej priliki sem doživel nekaj nepričakovanega, kar me je tako ganilo, da mi ostane v spominu, dokler bom živ. Ko je nastopil tisti velepomembni trenotek, da se je ladija začela premikati, so zaklicali reveži naši delavci, ki so stali na vrhu ponosne ladije, gromovit »živio!«

Pred členom naše cesarske hiše, pred tolikimi generali, pred ponosnimi Tržačani so priznali svojo narodnost. (Klic: Slava jim!) To so bili reveži v umazanih suknjah, z umazanimi rokami. Klobuk doli pred tako zavednimi delavci! (Klic: Živeli!)

Ako se ti reveži, ki se trudijo dan na dan s svojimi rokami, ako se ti priprosti ljudje upajo v takem pomembnem momentu glasno pričati, da je tista ponosna ladija, ki ima nositi ime naše cesarske hiše, delo slovenskih rok, slovenskega razuma, potem moramo tudi mi priznavati tembolj, vselej in povsodi, da smo Slovenci, da smo pripravljeni o vsaki priložnosti klicati: živio! (Burno odobravanje.)

(Zvršetek pride.)

Slomšekova slavnost v Ljutomeru.

(Dopis.)

Slavnost, ki sta jo priredila ljutomerska čitalnica in Ljutomersko pevsko društvo dne 8. t. m., se je ob najugodnejšem vremenu kaj sijajno obnesla.

Že zgodaj je streljanje iz topičev glasno naznanjevalo Ljutomerski okolici, da bo danes veliko slavlje našega velikega Slomška, kakoršno se gotovo že dolgo vrsto let ni priredilo na Ljutomerskih tleh.

Naša »nepolitična« politična oblast je do cela po nepotrebnem že dan poprej priskrbela nad 30 orožnikov, katere je, ko so dospeli v Ljutomer, peščica naših nemčurjev navdušeno pozdravila s heil-klici, nadejaje se v svoji velikodušnosti, da orožništvo gotovo pograbi dokaj Slovencev ter jih zapre v tukajšnje zaduhle, navadno precej nesnažne zapore, katere pa je Ljutomerski župan — menda iz same naklonjenosti do Slovencev — sedaj dal do cela osnažiti.

No, nada naših nemčurjev se je izjalovila povsem.

Vse slovenske hiše trga Ljutomerskega so bile okrašene s trobojnicami in cesarskimi zastavami.

Slavnosti se je udeležil »Celjski Sokol« — 40 mož z zastavo —, ki se je pripeljal iz Ormoža na okrašenih vozovih, katere je v Ormožu z venci okrasila zavedna narodna gospa Gomzi-jeva.

Prihod »Sokola« je že od daleč naznanjevalo gromenje možnarjev v Žerovincih.

Na Kamenščaku je došel Sokol ob 1. uri popoldne. Kjer ga je na razpotji pri Slavičevi gostilni nestrpno in z navdušenjem pričakovalo 30 kmečkih fantov v narodni noši na konjih, Cezanjevsko gasilno društvo in množica ljudstva.

Pod lepo okrašenim slavalokom sta »Sokola« sprejela in pozdravila vodja jahačev in načelnik Cezanjevskih gasilev, množica pa mu je zaklicala gromoviti »živio!«

Od Slaviča-a je spremljalo jahače in vozove »Sokola« in Hardečkih gasilev, Cezanjevsko gasilno društvo in občinstvo v sprevedu po celem spodnjem Kamenščaku tje do Fieko-ve hiše, kjer jih je pričakovalo Svetinjsko veteransko društvo z godbo in je spreved pozdravilo zopet gromenje topičev.

mu delate krivico! Kolikor jaz poznam moža, ni tako zloben človek.

Pacijent je odskočil, kakor da bi bila kača siknila poleg njega. Čop las na čelu se mu je divje naježil, iz oči so mu švignili uničujoči bliski in iz čudao skrivljenih ust so se mu drli vsikriki: »A, tudi vi torej v tej družbi? Tudi vi člen v lopovski mreži, s katero mi zadržujete grlo? Tudi vi podkupljen od velike zarote? Glejte! vsi doktorji na njih strani — menda pogeslu: svoji k svojim? Sramota!« — Stiskal je pesti, škripal z zobmi ter letal po sobi kakor zbesnel.

Dr. Horlivy je uvidel, da z besedami ničesar ne opravi. Zatekel se je torej k drugemu pripomočku. Segel je za nedra pod obširno vrhno suknjo ter začel laskavo: »Gospod Drtina, vi ste zares močno bolni. In kak prepil je tukaj! Ali ne bi mogli morda ta-le jopič — —«

Ni dogovoril. Zvijacha je bila očividno najslabša stran gospoda doktorja.

Kakor hitro je Drtina ugledal oni, za blazni del človeštva morda koristni, drugače pa jako neprikladni jopič, se je razsrdil kakor bik v španski areni, ko je zagledal ružeče suknjo. »Kako?« je zakričal s penečimi se usti. »Vi se drznete iz mene norčevati se — v moji lastni hiši? Tam so vrata — razumete?! Ali pa počakajte malce, pokažem

Od tod je korakal spreved z jahači in Sokoli na čelu nizdol proti trgu Ljutomeru.

Na vzožju Kamenščaka so se zbrala vsa gasilna društva »Zveze slovenskih gasilnih društev Ljutomerskega okraja« z zastavo, ki so napravila špalir (bilo je do 300 mož) ter Veržejsko strelno društvo z zastavo, po slavnostnem odboru najete Andreševska godba in nedogledna množica ljudstva, ki je natlačeno polnila cesto in vse prostore pri cerkvi in na cerkvenem in glavnem trgu.

Tukaj je »Sokola« pozdravil načelnik »Zveze slovenskih gasilnih društev Ljutomerskega okraja«, g. Josip Rajh, ki je bil, kakor tudi njegov adjutant, na konju, ter so vse zastave okrasili z venci, Sokole pa obdarili s šopki.

Občinstvo pa je pozdravilo Sokole z gromovitimi »živio«-klici.

Tukaj sta neki uradnik okrajnega glavarstva in orožniški narednik, ob asistenci jednega orožnika z nasajenim bodalom, izročila starosti »Celjskega sokola« prepoved politične oblasti, da »Sokol« ne sme s plapolajočo zastavo v Ljutomer. Vsled te prepovedi se je Sokolova zastava zavila s trakovi in je zastavonoša isto položil na ramo, s čemer se je odposlanstvo politične oblasti tudi zadovoljilo — navidezno.

Od todi se je pomikal spreved do Vauptičeve gostilne v najlepšem redu, tako, da je bilo res nepotrebno, da ga je spremljalo krdelo orožnikov z nasajenimi bodali.

Na trgu pred Schrammel-novo gostilno je peščica, 7 nemškutarskih kričačev — osodepolno židovsko število — poskusila s »heil«-klici izzivati naše mirno ljudstvo, katero pa je, v svesti si svoje boljše naobrazbe nad nemškutarskimi izzivači, to izzivanje skratka z zaničevanjem prezrlo.

Med obedom je prišel isti orožniški narednik v spremstvu jednega orožnika na vrt Vauptičeve gostilne ter prinesel starosti »Celjskega Sokola« odlok tukajšnjega okrajnega glavarstva z naročilom, da ima Sokolovo zastavo konfiscirati in prenesti v shrambo politične oblasti.

Ker se starosta »Sokola« oboroženi sili ni hotel zoperstavljati, je sam izročil zastavo glavarstvu, katero je isto po dovršeni slavnosti »Sokolu« zopet vrnilo.

(Zvršetek pride.)

P O D L I S T E K

Zbesnelec.

(Spisal Svatopluk Čech; preložil G. B.)

Predno je roj misli, ki mu jih je vzbudil ta prizor, mogel dr. Horlivy v glavi vsporediti, ga je povlekel pacient k mapi ter siknil, stezaje k njej suhi prst, z nekim krčevitim smehom: »Tu imate celo lopovstvo! Proklete čire-čare pisane! Vidite tamle to vrbo na desno pri potoku in to iglo poleg? Tam stojim. Deset let, polnih jeze, kričanja, poti in pisarjenja na vse konce sveta, stroškov, da se šibim — in tam stojim, stojim kakor zaklet, začaran pri tej vrbi na igli. Ne morem z mesta — niti za las ne morem. Da bi vse strela vzela! In ti tam na drugi strani, ti sleparji, lopovi, oderuhi, krivoprisežniki se bahajo, si manejo roke; posmehujejo se, — prosim vas, ali je to pravica? O da bi ga imel tu, to trebnjasto pošast tega pra — pra —«

Zaškripal je z zobmi.

Dr. Horlivy se je bil med tem polagoma polastil njegove roke, vzel uro iz žepa ter mu tipal žilo.

Ko je zbesnelec čez nekaj časa opazil to doktorjevo početje, mu je naglo odtegnil roko, ga debelo pogledal ter zakričal: »Kaj pa uganjate? Kaj mi tipljete po roki?«

»Bolni ste, gospod Drtina«, mu je dr. Horlivy odgovoril mirno, »jako bolni.«

»Jaz — bolan?« je planil bešinski gošpod prestrašen. »Jaz da sem bolan? Po čem sodite tako, gospod?! Hm, bolan. Mogoče! Vrag ne bi bil bolan pri tem večnem besu in nepokoju. Verujte, da preišljajo noč in dan, kje bi mi kako krivico storili, da z združenimi močmi delujejo na to, da bi me pripravili ob imetje, ob čast, ob vse. Pregarjajo me kakor jelena na kaki graščinski gonji ter ne morejo dočakati trenotka, ko me ugledajo pri svojih nogah strganega, uničenega. In to vse na nagovarjanje in podpihovanje tega debeluha od župana, za čegar črno dušo se bo po smrti trgalo milijon gorečih hudičev!«

Iz teh divjih besedi je dr. Horlivy spoznal stalno domnevanje, ki je bilo jedro duševne bolezni Drtinove. Premnoge besne blaznike muči domnevanje, da jih kedo nepretrgomaregarja, zasedami obdaja, da se na vse kripilje trudi, kako bi jih ponižal in uničil. V mozgu bešinskega gospoda je prevzela ulogo tacegaregarjanalea vsa spoštovana občina z županom na čelu. Gospod doktor je spoznal za dobro, sprijazniti se na videz s tem stalnim domnevanjem ter je dejal pomirljivo: »Ali gospod Drtina, morda

vam prepil, ki vas s tem jopičem vred odpihne kvišku —« Pri tem je sopihal od jeze ter se oziral po zarjavelih puškah po steni.

Če prav so zadnje pacijentove besede zamrle v nerazumljivem sikanju, je vendar dr. Horlivy iz njegove kretnje predobro spoznal nič kaj vabljivo smer obljubljenega prepilha ter se raji odločil za vrata. Ali vrata so se ravno odprla in notri je stopil rudečelasi velikan z navihanim posmehom in s podjetno zaleknjenimi rokavi. Postavil se je bil namreč, po doktorjevem naročilu, na hodnik in iz gospodarjevega krika je spoznal, da je prišel odločilni trenotek.

Brž je skočil dr. Horlivy za hrbet svojega zaveznika, katerega je iz te varne pozicije srčno vspodbujal k napadu. »Da se ne bi prej pušek polastil!« je pristavil s strategsko opreznostjo. Toda bojaželjnemu hlapcu je nekoliko sree upadlo, ko je stal lice v lice pred razljučenim gospodarjem. Obrnil se je na pol nazaj ter zašepetal: »Pa hudega mu ne smete učiniti, gospod doktor! In ako bi mene pognal, ako bi me spravil pred sodišče? —«

»Niti laščeka mu ne skrivim! Saj delamo v njegovo korist! Ne more vas pognati, tudi ne tožiti — pač pa vas pozneje še nagradi!« mu je vračal doktor prigovor za prigovor. (Zvršetek pride.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 17. sept. 1900.

Državnozbornske volitve v Primorju so že razpisane. Namestništvo je določilo nastepno dneve:

V Trstu: V. kurija bo volila enega poslanca dne 3. januarja 1901. Vsi oni državljani možkega spola, ki zahtevajo volilno pravico v tej skupini, a niso vpisani v občinske volilne liste, morajo v 8 dneh po razglasenju razpisa volitev na magistratu prigrasiti svojo zahtevo in jo dokazati. Prvi volilni razred bo volil dne 9. januarja, drugi dne 11. januarja, tretji razred (to je IV. razred na občinskih volitvah, (združen z okolico), dne 13. januarja. (Ta dan bo nedelja.) Trgovinska zbornica bo volila dne 15. januarja jednega poslanca.

V Istri: Volilci V. kurije bodo dne 3. januarja volili enega poslanca in sicer na voliščih v Poreču, Kopru, Pazinu, Pulju, Malem Lošnju, Krku in Voloskem. Oni, ki niso občinski volilci, morajo reklamirati volilno pravico na svojem občinskem uradu in sicer v 8 dneh po razglasenju razpisa volitev.

Volilni možje kmečkih občin zapadne Istre (dosedanji Laginjev mandat) bodo dne 9. januarja volili enega poslanca in sicer na voliščih v Poreču, Kopru, Vodnjanu; volilni možje vzhodne Istre (dosedanji Spinčičev mandat) bodo volili jednega poslanca istega dne in na voliščih v Pazinu, Voloskem, Krku, Malem Lošnju.

Mesta bodo volila 11. januarja, trgovinska zbornica dne 12. januarja in veleposestvo dne 14. januarja po enega poslanca.

Goriško-Gradiščanska. Volilni možje V. kurije bodo volili dne 3. januarja jednega poslanca na voliščih v Gorici, Tolminu, Cerknem, Boleu, Gradiški in Sežani.

Volilni možje kmečkih občin dne 9. januarja jednega poslanca na voliščih v Gorici, Tolminu, Boleu in Sežani; volilci kmečkih občin sodnih okrajev Gradiška, Kormin, Červinjan, Tržič (volilni kraj Gradiška) pa bodo istega dne volili po jednega poslanca.

Mesta bodo volila dne 11. januarja enega poslanca, trgovinska zbornica v Gorici dne 12. januarja in veleposestvo dne 14. januarja po jednega poslanca.

Češki manifest. Izvrševalni odbor mladočeške stranke se je požuril, da je prvi stopil na plano s svojim manifestom do naroda. Iz dunajskih listov brez razlike stranke je razvidno, da je ta manifest napravil globok utis s svojo odločnostjo. Manifest postavlja narod češki pred alternativo: ali da ukloni svoj tilnik pred krivico, storjeno mu lahko mislilno, ali pa odobri defenzivno politiko, ki so jo nveli njega dosedanji zastopniki proti vladajočemu zistemu! Manifest se obrača proti zahtevi, da bi se volilci ozirali le na gospodarske in socijalne interese in da bi pozabili na principijelne narodne in ustavne probleme. Na tako zahtevo je le jeden odgovor mogoč: češki narod se nikdar ne odreče svojemu posebnemu državnopravnemu stališču deželne češke krone, češki narod se nikdar ne odreče zahtevi, da se birokratski centralizem spremeni v resnično samoupravo, se nikdar ne odreče zahtevi za izvedenje jednakega prava češkemu jeziku na vseh poljih državnega življenja in za priznanje popolne državljanske slobode. Narod češki odobri postopanje svojih poslancev!

Rekli smo, da je ta odločna beseda povsodi napravila globok utis. »Neue Freie Presse« imenuje ta manifest: trmasto izzivalen odgovor na vsiljene besede, ki jih je cesar izgovoril v Jaslame. Ali ni naravnost zoper to, da se isti ljudje, ki so za časa nemške obstrukcije, za časa najhujšega parlamentarnega anarhizma in revolucije v parlamentu in zunaj parlamenta, žugali, kako bodo šipe pokale na cesarski palači — da se oni isti ljudje hočejo skrivati za najvišji prestol, kadar-koli je treba denuncirati druge. In ista »Neue Freie Presse«, ki vsikdar le z zaničevanjem gleda doli na druge narode, jim odreja vsako pravo in najelementarnejše pogoje za življenje ter jim nalaga ulogo helotov, da se ista »Neue Freie Presse« hinavski obrača do vseh avstrijskih narodov, naj otresejo češki jarm. Govorniški oder v parlamentu da je sedaj v nevarnosti, kjer jedino le imajo narodi slobodo govora. Ako ne rešijo te tribine, kateri so Čehi se svojim manifestom napovedali boj, da jih čaka Bachova

država orožnikov pod nadvladjem ogerskega ministerstva.

Ej hinavščine! Kdo pa je ustvaril duvalizem, kdo je šel vsikdar Madjarom na roko v zatiranju družih narodnosti, kdo je vedno izdajal avstrijske interese Madjarom, da je z njih pomočjo mogel tlačiti narode v Cislitvaniji?! Niso-li bili to isti Nemci, katerih glasilo je ravno »Neue Freie Presse«?! Ravno ta hinavski poziv v »Neue Freie Presse« naj bo v svari slovenskim narodnostim. Nemci računajo — in ne računaje slabo — da bo za njih partija dobljena, čim so Čehi ločili od družih Slovanov.

Tržaške vesti.

Poroka. Danes se je poročil tukajšnji trgovec in uzorni rodoljub, gospod Ivan Prelog z gospico Marijo Danielut. Gotovi smo, da soglašajo z nami iz vsega sreča vsi tržaški Slovenci, ko vsklikamo: Bog blagoslovi! Bilo srečno!

Kaj je zopet to?! Nedavno temu smo bili že sporočili, da v okraju svetoivanskem neki postopači love naše ljudstvo, da jim daje podpise na neke bele pole. Sedaj pa nam poročajo iz Rocola in od sv. Jakoba, da se tudi tam slično godi. Jednim pravijo, da gre za znižanje davkov, drugim, da gre za to, da postanejo Tržačani itd. itd. Dolžnost nam velja, da zarotimo naše ljudstvo, naj bo previdno in naj ne podpisuje ničesar, ako ne ve prav za gotovo, za kaj se gre! Pred seboj imamo viharne čase in važne dogodke in pripravljani moramo biti vsaki hip na kako mahinacijo, na kake infernalne spletke od strani naših nasprotnikov. Glejte torej, dragi rojaki, da jim ne sedete na limanice, da ne podpišete kaj, kar je naperjeno proti vam, proti vaši koristi, proti vaši časti in proti vašemu obstanku! Posnemajte tisto vrio ženo v Rocolu, ki je nekemu takemu postopaču z metlo pokazala vrata!

Narodno petje. Pišejo nam: Cenjeni gospod urednik! Dopis v 207 šte. Vašega cenjenega lista »Pevskim in bralnim društvom v resen prevdarek« je prišel g. pevovodjem ravno v primernem času, ker sedaj na jesen prične skoro vsako pevsko društvo s poučevanjem novih pesni.

Ideja gospoda dopisnika je kaj srečna in vredna, da se je dejanski oprimejo mestna in okoličanska društva, ki naj bi tisto medsebojno tekmovanje na odrih za vedno opustila, ter se na mesto velikih težkih zborov učila lahkkih, v narodnem duhu zloženih pesni, ki bi se med narodom razširile in med narodom ostale.

Zdaj nastaja pa vprašanje: kje vdobiti takih lahkkih skladb? — Marsikateri pevovodja bi rad učil take pesni, ako bi jih imel. — V pesmarici »Glasbene Matice« so, izvzemši par števil, samo velike umetne skladbe; v pesmarici »Kola« in v družih novih izdajah raznih gospodov skladateljev so tudi le umetne skladbe, primerne le za bolj izobražene pevce in poslušalee. — Res, mnogo novih pesni hodi med narod, a ne ostanajo med narodom, ampak le v arhivih raznih pevskih društev.

Italijani so muzikalno izobražen narod. Oni imajo brezštevila oper, velikih kantat in zborov. Ali vsako leto izdajajo novih predpustnih in družih »kanconet«, ki se zbok lahkkih melodij hitro razširjajo med vse sloje ljudstva in tudi med — Slovence, ki jih prepevajo brez vsake hudobije. — Da pa pridemo temu v okom, bilo bi koristno, da bi tudi Slovenci začeli enkrat poleg umetnih izdajati tudi lahkkih, v narodnem stilu zloženih pesni, katere bi se med narodom vdomačile in ohranile skladateljevo ime v spominu še poznejšim rodovom. A. Furius.

Vpisovanje v šolska vrta v Rojano in na Greti. Podpisani odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda na Greti naznanja starišem, da bo vpisovanje za oba vrta v šolskem poslopu v Rojano dne 18. in 19. t. m. od 9—12. ure zjutraj.

Odbor

podr. družbe sv. Cir. in Metoda na Greti.
Domača zabava v — Kolonji! V nedeljo dne 16. t. m. je priredil oddelek pevskega društva »Kolo« izlet v Kolonjo. Že pred časom smo doznali, da je v Kolonji močan oddelek pevcev, ki bi radi imeli svoje narodno pevsko društvo. Obrnili so se že na razne strani, da bi dobili pevovodjo — kar se jim pa do danes, žalibog, še ni posrečilo. V nedeljo smo imeli torej srečo, da smo slišali pevce iz Kolonje, ki so pravi slavčki. Greh in škoda je, da so ti krasni glasovi

brez pevske šole! »Kolaši« so zapeli nekoliko zborov v društveni krčmi »Pri Matrevžu«, kjer se je zbralo lepo število domačinov. Domačini so zapeli tri lepe zборе in sicer: »Sablja moja«, »Slovenca dom« in »Od Urala«.

Peli so precej dobro, da-si niso imeli nobenega ponka v slovenskem petju, odkar jih je ostavil — gosp. Štelé!

Pevovodji, ki bi se žrtvoval, da bi učil te krasne in mogočne glasove, ne bo žal za trud.

Želimo od sreča, naj bi se posrečilo Kolonjem, da si vdobé kakega požrtvovalnega pevovodja.

Žalostno. V soboto večer so spravili v tuk. bolnišnico 33-letno služkinjo Marijo Turk, v službi v ulici dell'Eremo, in sicer, kakor pravijo, zaradi verske blaznosti.

Porotno sodišče. V soboto se je vršila končna razprava proti 25-letni služkinji Mariji Grželj iz Podgrada radi izpoložbe otroka. Ista je bila v službi pri neki družini v ulici Giulia, kjer je rodila otroka, katerega je po noči od 22. do 23. avgusta odločila v ulici Scoglio. Obtožnica jo je dolžila detomora po § 139. kaz. zak. Branitelj pa je predlagal vprašanje o izpoložbi brez smrtnih posledic. To vprašanje so porotniki soglasno potrdili, vsled česar je sodišče obdolženko obsodilo v 8 mesecev strogega zapor.

Velikanski požar v Trstu. Minolo noč je zgorel znani veliki parni mlin tvrdke Economio. Ob 2. uri zjutraj je nočni čuvaj slišal močen pok in kmalo potem sta se pojavila dim in plamen: mlin je gorel. Od vseh strani so prihiteli gasilci, mornarji in piloti, dočim so redarji in stotrija 97. pešpolka napravili kordon, kakih 100 m. od ognja. Bliznje hiše, ladje in morje daleč na okrog se je svetilo v groznem žaru, nebo pa je zakrival gosti dim, katerega so semtertje presekovali plameni. Zgorelo je vse poslopje, tudi zaloga zrnja in moke; rešili so le knjige, vrednostne papirje in denar. Gasilec ni preostajalo drugega, nego da so skušali požar omejiti, kar se jim je tudi posrečilo. V veliki nevarnosti sta bili bližnja luščilnica riža in pomorska vojašnica. Hiša št. 7. v ulici Economio pa se je vnela in zgorel ji je del strehe. Iz pogorišča je prihajala strašna vročina, in mej obupne klice prestrašenih žen in otrok so se mešali ropot, pokanje in praske-tanje podirajočih se zidov. Žrtev na življenjih, hvala Bogu ni bilo.

Mlin je bil seveda, kakor tudi vse zaloge, dobro zavarovan ter ne bodo lastniki bržkone trpeli nobene škode. Obžalovanja vredni so le ubogi delavci, pravijo, da jih je okolo 500, z večine Slovence, katerim je grozna noč vzela kruh in zaslužek: obžalovanja vredni so toliko bolj, ker tako nepristranskega in pravičnega gospodarja kakor so sedanji lastniki imenovanega mlina, težko da vdobé, če tudi najdejo dela kje drugje.

Dražbe premičnin. V torek, dne 18. septembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: na Ponte della Fabbra št. 1, sir; v ulici Cornicoli št. 1, hišna oprava; Barriera vecchia št. 15, hišna oprava in krčmarska oprema; v ulici Media 27, kočije; v ulici Capitelli št. 11, električni aparati in šivalni stroji; v ulici Rossetti št. 3, hišna oprava; c. kr. javna skladišča Barkovlje št. 27, 32 sodov.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 20.0, ob 2. uri popoldne 27.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 770.0 Danes toplomer ob 7. uri zjutraj 19.5 C. — Danes plima ob 7.18 predp. in ob 5.20 pop.; oseka ob — predpoludne in ob 0.24 popoldne.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda so darovali o priliki izrednega občnega zbora pevskega bralnega društva »Svoboda« pri Sv. Antonu v Istri: predsednik g. Turko v imenu društva 2 K, gosp. Andrej Munih, obč. tajnik v Marežigah 1 K, gica. Ivanka Anžič 1 K, g. Babič-Kavalič 1 K, g. Turko 20 st., g. Fikon, tajnik »Svobode« 40 st., g. Ivan Jakomin 60 st., g. Dominik Kavrečič 40 st., g. Josip Belič 1 K, g. Josip della Savia 1 K, Franjo Klemenčič 1 K, skupaj 9 K 60 st. Hvala!

Pevsko društvo »Kolo« v Trstu vabi na veselico ki jo priredi v nedeljo, dne 23. septembra 1900 na vrtu šole družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu (ulica Giuliani št. 28) pod vodstvom gospoda F. Pertot-a. Vspored: 1. D. Jenko: »Napreje«, koračnica, godba. 2. Vogrič: »Na zdar«, koračnica, godba.

3. I. N. Stroup: »Staročeska«, moški zbor. 4. Balfé: »Ciganska simfonija«, godba. 5. A. Nedved: »Volični vonj«, mešan zbor. 6. Hajdrih: »Jadransko morje«, godba. 7. A. Foerster: »Sokolska«, moški zbor. 8. Gerbec-Wagner: »Veseli družbi«, godba. 9. Turek: »Kovač v gozdu«, godba. Svobodna zabava. Svirala bo godba pod vodstvom gosp. Wagnerja. V slučaju slabega vremena se veselica preloži za v nedeljo dne 30. septembra. Začetek veselice ob 4. uri popoldne. Vstopnina 40 stotink (20. novč.). Ta veselica bo zadnja, ki jo priredi pevsko društvo »Kolo« letošnje leto. Nadejamo se, da nas slavno občinstvo obišče v velikem številu ter tako omogoči ustrajanje in delovanje za narod.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Pevsko-bralno društvo »Svoboda«** pri sv. Antonu v Istri je imelo včeraj popoldne izredea občni zbor. O tem nam pišejo: Na poslopu stare šole tik cerkve, kjer ima društvo svojo sobo, je vihrala slovenska trobojnica. Udeležba bi bila lahko še številnejša, kajti društvo šteje okolo 170 udov. Upoštevati pa treba, da so v malokateri županiji vasi tako oddaljene in tako raztresene kakor baš pri Sv. Antonu. Predsednik društva, g. Mihael Turko, je poročal o društvenem delovanju, pa tudi o križih in težavah, ki jih ima, kakor vsako, tako tudi to mlado društvo. Tožil je, da društveni premalo zahajajo v čitalnico, da nekaterniki rujejo proti odboru ter da ni bilo mogoče prirediti veselice, ker se ni našlo za to primerne prostora v bližnjih gostilnicah, čemur se je čuditi toliko bolj, ker bi dotični gostilničar imel gotovo lep dobiček. Tudi svoje dolžnosti nasproti blagajničarju vršijo udje premalo vestno; zaostanek na udni je res neprijemno velik. V ožgled takim prikaznim je bilo pač primerno, da je predsednik v priprostitih, a navdušenih besedah risal veliko važnost pevskega društva, ki so prava ognjišča narodne zavesti. Isto sta naglašala tudi naslednja govornika, gg. Klemenčič iz Trsta in Andrej Munih, občinski tajnik v Marežigah. Oba govornika sta se dotikala tudi vprašanja o konsumnih društvih; kajti pri Sv. Antonu mislijo ustanoviti tudi konsumno društvo. Svetovala sta ustanovitev gospodarskega društva, ki bi se bavilo s prodajanjem pridelkov, ustanovitvijo mlekarne, skupnim nakupovanjem umetnih gnojil in drugih gospodarskih potrebščin, odsvetovala pa konsumno društvo, ki bi se bavilo s trgovino na drobno. G. Munih je priporočal tudi ustanovitev posojilnice. Po zaključku zborovanja smo se še prijateljski pogovarjali pri čiši vinca ter nabrali v spomin na zborovanje na drugem mestu izkazano svoto za tržaško žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda.

× **Zahvala** Odbor pevskega društva »Nabrežina« v Nabrežini izreka tem potom vsem bratskim društvom, ki so se korporativno ali po deputacijah vdeležila slavnosti razvitja nove društvene zastave, ter vsem drugim gostom: prisrčno hvalo. Istotako se zahvaljuje preblag. gospej kumici, Ani Andre, da je radovoljno prevzela nalogo kumice in je zastavi poklonila krasne trake ter sreberna venec. Prisrčna hvala tukajšnjemu narodnemu ženstvu ter dekletom za krasne darove društveni zastavi — hvala tudi slav obč. zastopu Nabrežinskemu, da nam je šel tako izdatno na roko na vseh pripravah ter nas tudi gmotno podpiral. Hvala tudi tistim, kateri se osebno niso mogli slavnosti vdeležiti, a so nam brzojavnim potom čestitali.

Tudi naši vrli narodni gošbi ki je pod vodstvom gosp. Majcena tako lepo poveljevala našo slavnost, bode izrečena zahvala.

Vsem skupaj pa kličemo krepki: živio! in Na zdar! z upanjem, da se uresniči prekrasna sanja proroškega vsklika —

»O le buči, buči morje adrijsko

Bilo si — in boš slovansko!«

Odbor pevskega društva »Nabrežina.«

× **Poniževanje** za poniževanje. S Krasa nam pišejo: Dovolite mi gospod urednik, da dam izraza ogorčenju gorških Slovencev zbok načina, kako mero-davni činitelji postopajo z nami sedaj, ko se bliža dan obiska Njegovega Veličanstva. Je-li resnično?

Človek bi mislil, da ni mogoče — in vendar je resnično. Ljudstvo naše, večina prebivalstva v deželi, ob kateri se razbijajo monarhiji in dinastiji sovražne tendencije, to ljudstvo naše se ne sme predstaviti svojemu vladarju tako, kakoršnje je — slo-

vensko? Zakaj? Iz katerih namenov? Nu, da, ravno v tem je obsežna vsa absurdnost postopanja merodavnih činiteljev: v tem, da so vsi polni obzirav ravno do tistih življenj, ki so nositelji onih tendencij! Da, absurdno, navadnemu človeškemu razumu nedoumno, vsaki logiki v obraz bijoče je početje, ki podpira one, ki hočejo, da slavnosti povodom prihoda cesarjevega naj ne imajo nobenega znamenja na sebi, ki bi pričalo monarhu, da tu biva slovenski rod! Človek se zgraža, človek se prijemlje za glavo in strmi, ko vidi ta prizadevanja, a se spominja hkratu na ljuti boj, ki ga bije lojalno prebivalstvo proti — iredentizmu, proti tisti propagandi, ki je naperjena proti integriteti države! Gospoda naj le čujejo: mi smo lojalni podaniki svojemu vladarju, a ravno zato, ker smo lojalni, vidimo v prepovedi slovenskih zastav povodom prihoda cesarjevega: novo žaljenje, novo poniževanje. Ali merodavni gospodje res ne slutijo, kakov sad mora obroditi ta njih »primorska politika«? Če ne slutijo, potem so res slabi politiki in bi morali varstvo državnih koristi v takih kritičnih časih in v takih kritičnih krajih prepustiti drugim spretnjšim rokam; če pa slutijo, a vendar tako delajo, potem pa bi zaslužili neko drugo ime! Radovedni smo res, da-li se slovenski merodavni činitelji povspno do energičnega protesta? Lega si vendar ne moremo misliti, da si bodo mašili oči in ušesa pred tem, kar je njihova dolžnost! Ta dolžnost je tem večja, ker smo lahko lojalni, zvesti in udani, ne da bi pozabili na-se in na svojo čast!!

× Bodite previdni s špiritom. 18-letna dekla Katarina Ševar, v službi pri postajnem čelniku v Nabrežini, je v soboto popoldne hotela hitro zakuriti na ognjišču. V ta namen je vtila na ogenj špirta, a plamen je švignil v steklenico, ki je seveda eksplodirala; ogenj je užgal obleko ter dekle hudo opeklo. Težko ranjeno so jo spravili v tržaško bolnišnico. O gašenju obleke sta se opekla tudi načelnik postaje in magaciner.

Vesti iz Kranjske.

* II. redni občni zbor sloven. umetniškega društva v Ljubljani se je vršil minolo soboto dopoldne v »Narodnem domu«. Predsednik, ces. svetnik Franke, je mej drugim povdarjal koristno in marno delovanje društva, čegar najlepši sad je pač I. slovenska umetniška razstava. Društveni tajnik g. E. Gangl je poročal o društvenem in odborovem poslovanju v minolem letu ter v imenu odbora izrekel globoko zahvalo vsem onim, ki so si pridobili zaslug za društvo. Sklenilo se je, da društvo izda spominske fotografije s skupinami na razstavi in s celim interieurum. Slike dajo na razpolago slovanskim ilustriranim listom. Gosp. slikar Germ je predlagal, naj bi odbor deloval na to, da se ustanovi zveza jugoslovanskih umetniških društev, ki bi prirejala po jugoslovanskih glavnih mestih razstave jugoslovanskih umetnikov. Odboru se je izrekla zahvala na njega plodonosnem delovanju. Na predlog gosp. Govekarja je bil izvoljen prvim častnim členom g. Vatroslav Holc za njegovo velepošrftovalno tridesetletno delovanje na korist, razvoj in populariziranje slovenske umetnosti ter v priznanje njegovih pisateljskih zaslug na polju umetniške kritike. Predsednikom je bil zopet izvoljen g. ces. svetnik Iv. Franke in podpredsednikom istotako iznova stavbeni svetnik g. Ivan Duffé. V odbor so bili izvoljeni gg. Govekar, Fr. Gerbič, R. Jakopič in Celestin Mis; namestnikoma pa gg. Ivan Grohar in R. Deyl. Gosp. Govekarju je občni zbor na predlog g. svetnika Franketa in ravnatelja g. Gerbiča izrekel zahvalo za njegovo izredno postrftovalno delovanje v društvu.

* Deželno orožništvo na Kranjskem. Na Kranjskem deželnem orožniškem poveljstvu št. 12 pomnože število za 7 postajevodij in 14 orožnikov. Po enega postajevodjo in dva orožnika dobe v kratkem na Vačah in Krki.

* Prememba posestva. Graščino Šinkov turn pri Mengišu, dosedaj last gosp. Hammerschmidta v Ljubljani, je kupila gospa Beti Pekarek de Peka.

* »Glasbena Matica« v Ljubljani. Naknadno vpisovanje učencev v glasbeno in pevsko šolo se bo vršilo od 19. septembra nadalje do 1. oktobra.

* Otvoritev umetniške razstave v »Mestnem domu« v Ljubljani se je minolo soboto opoldne jako slovesno izvršila. Razun župana g. Ivana Hribarja, k-

je razstavo otvoril, govorili so še gg.: ces. svetnik Iv. Franke, dvorni svetnik grof Schaffgotsch in deželni glavar Detela.

* Predavanje o svojih vojnih doživljajih v bursko-angleški vojni v Južni Afriki, priredi dne 22. t. m. v »Tonhalle« v Ljubljani g. Egon Mosehé, ki se je vdeležil vojne kot burski vojak in je živel več mesecev v Transvaalu.

* Nagloma umrla je minoli petek v neki gostilni v Kolodvorskih ulicah v Ljubljani Kati Jurković, ki je bila odpuščena iz dežel. bolnišnice. Šla je v gostilno, da bi se malo okrepčala, a obšle so jo slabosti ter je bila mrtva v nekaj minutah.

* Nevarnosti o streljanju stopiči. Vsled vedno naraščajočih nesreč o streljanju s topiči, je uprava dežel. bolnišnice v Ljubljani nasvetovala dežel. odboru kranjskemu, naj bi se streljanje prepovedalo. Deželni odbor se je odločil za prepoved, dež. vlada pa zbira podatke o nesrečah.

* Revizija po hišah se bo vršila v Ljubljani, in sicer v svrhu informacije, da-li so vsi ljudje po hišah zakonito zglašeni na pristojni oblasti, ker je zglaševanje še vedno zelo nedostavno in neredno. Revizija se bo vršila na podlagi hišnih pol.

Štajerske vesti.

— Pláninska vest. »Slov. planinsko društvo« je danes slovesno otvorilo novo pot skozi Turški zleb v Savinjskih planinah. Ta planinska pot je v turističnem oziru najzanimivejša v slovenskih planinah. Delali so jo dve leti in stane nad 2000 kron.

— Odličnega srbskega gosta so imeli v svoji sredi celjski Slovenci. Došel je namreč v Celje minoli petek znani srbski rodoljub in vodja ogrskih in sremskih Srbov, odvetnik dr. Polit. Izjavil je z zadoščenjem, da je našel Celje popolnoma drugačno, nego je slikajo nemški in madjarski listi, t. j.: Celje ni nemško, marveč slovensko mesto, ki mora prej ali slej priti v narodne roke. Dr. Polit je bil sotrudnik in prijatelj dr. Tomana in dra. Razlaga. Iz Celja se povrne nazaj v Novisad.

— Steklost nemških železniških uradnikov. Dne 8. t. m. je na postaji Štorje službujoči nemško-nacionalni uradnik Kobler (?) že odhajajoči vlak, v katerem so se peljali Slovenci na Slomškovo slavnost v Ljutomer, dal ustaviti. Potniki so bili vsled tega prestrašeni in začudení ter so vpraševali kaj se je zgodilo. Kobler je odgovoril: »Ein rother fetzen. hängt heraus«. (Rudeča cunja visi ven). Iz zadnjega vlaka je namreč visela mala slovenska zastavica, kar je zadoščalo, da je Koblarju zavrela kri, kakor puranu če vidi rudečo barvo in radi te malenkosti proti vsem predpisom dal ustaviti vlak. To je res prava janičarska steklost.

Vesti iz Koroške.

Nepotrjen zakon. Cesar ni potrdil »akona, sklenjenega v zadnjem zasedanju koroškega deželnega zbora gledé pričetka šolskega leta na ljudskih šolah. Deželni zbor je bil sklenil, naj se šolsko leto prične o veliki noči in naj glavne počitnice trajajo od 15. septembra do 2. novembra. To naj bi veljalo za vse one kraje, v katerih ni srednjih šol.

Zveza slovenskih kolesarjev bo imelo letošnji občni zbor v nedeljo dne 23. septembra 1900 ob 10 uri dopoldne v novozgrajenem paviljonu »Narodnega doma« v Ljubljani. Istega dne ob 3. uri popoldne pa priredi zveza o priliki dirke kluba slov. biciklistov »Ljubljana« na ljubljanskem dirkališču dirko za prvenstvo Z. S. K. za dobo 1900—1, na kateri bodo smeli dirkati samo člani zveze. Dolžina: 4800 m. = 12 krogov. Maksimalni čas = 8 minut. Vloga 5 kron. Nagrade: Častni znak in častno darilo v vrednosti 100 kron za prvega, 50 kron za drugega in 30 kron za tretjega. Razun tega dobi prvi še naslov: Dirkališki prvak zveze slovenskih kolesarjev za dobo 1900—1. Prijave in vloge sprejema do včetega dne 19. t. m. zvezni blagajnik, gosp. Ivan Frelih v Ljubljani.

Loterijske številke, izžrebane dne 15. septembra t. l.

Dunaj	25,	51,	3,	76,	2.
Gradec	36,	5,	25,	74,	40.
Inomost	59,	31,	67,	48,	38.

* Zdravje je najdražji zaklad! Da bi pač vsakdo vedno na to mislil! Koliko ljudi se muči največji del svojega življenja, da bi na stare dni mirno živeli! Toda največkrat se zgodi, da ako ne morejo več delati, da tudi uživati več ne morejo. Ali bi ne bilo boljše, da bi čuvali svoje zdravje, da da bi si prihranili za mirne stare dni krepko, zdravo telo? Prav lahko dosežejo ta namen, ako uživajo priprosto, naravno hrano. Začno naj s tem takoj pri jutrajnji kavi. Najzdravilnejša kava se pripravlja takó, ako se primeša k običajni bobovi kavi polovico Kathreiner-Kneipove sladne kave. Nebrojno rodbin jo je preskusilo, da ima taka kava najizvrstnejši okus bobove kave in ob enem tudi vse zdravilne prednosti damačega sladnega pridelka. Vsakdo se ji bode v kratkem tako privadil, da ne bode mogel nikoli več pogrešati te prijetne, okusne pijače. Pazi naj se le na to, da se vporablja vselej pristna Kathreiner-Kneippova sladna kava v izvornih zavitkih.

Brzajavna poročila.

Cesar na Dunaju.

DUNAJ 17. (K. B.) Cesar se je danes jutro v spremstvu nadvojvode Rainerja in princea Jurija Bavarskega vrnil z manevrov v Jaslem ter se je na kolodvoru poslovil od nadvojvode Rainerja in podal s princem Jurijem Bavarskim v Schönbrunn. Prince Jurij je odpotoval predpoldne v Kis Tapolesany, da obišče nadvojvodo Josipa Avgusta in so-progo; tukaj ostane več dni.

Prince Henrik Hessenski umrl.

MONAKOVO 16. (K. B.) Prince Henrik Hessenski je danes predpoldne umrl.

K položaju v Srbiji.

BELGRAD 16. (K. B.) »Male novine«, oficijozno glasilo prejšnje vlade, so nehale izhajati.

LONDON 17. (K. B.) »Reuter« javlja iz Pekinga z dne 10. t. m.: Polk ameriške konjenice odide jutri v hribovje na zapadu, kjer se nahajajo letovišča poslanikov. Poveljniki čet so se danes posvetovali 4 ure in sicer zlasti o tem, kako je primorati Kitajce, da se vrnejo na svoje delo.

General Lenevič je priobčil ostalim poveljnikom, da ostane večina njegovih čet pozimi v Tientsinu. General Shikisma pripravlja za Japonce pozimska stanovanja. Angleži so izdali ukaz, ki prepoveduje prodajanje ali oddajanje v najem hiš v angleški koneesiji. 200 mož avstralskih čet je prispelo semkaj.

Knez bolgarski na Ogerskem.

BUDIMPEŠTA 16. (K. B.) Knez Ferdinand bolgarski je včeraj obiskal trgovskega ministra Daranija ter mu čestital na vseh kmetijskega oddelka na parizki svetovni razstavi, katero je knez obiskal. Isti se odpelje drevi v Sredec.

Kuga.

AMSTERDAM 17. (K. B.) Vest, razširjena v inozemskih listih, da se je v Amsterdamu pripetil slučaj kuge, je docela izmišljena.

Smrt princea Alberta saksonskega.

DRAŽDANE 17. (K. B.) Prince Albert Saksonski, ki se je včeraj udeležil rodbinske pojedine v Pillnitzu, se je ob 8. uri zvečer peljal v svoje stanovanje; o tej priliki so ušli konji, prince je padel z voza ter se tako ponesrečil, da je 10 minut pozneje, okoli 12. ure ponoči, umrl.

Ustaja na Kitajskem.

PEKING 17. (K. B.) »Reuter« javlja: Kakih 500 bokserjev je napalo 20 milj od Pekinga 60 mož ameriške konjenice, ki so bokserje razpršili ter 25 mož ubili.

SHANGHAI 16. (K. B.) »Reuter« javlja: Kitajski uradniki pravijo, da je Li Hung Čang obvestil brzajavnim potom rusko vlado, da je mogoče, da pride zopet cesar na prestol, da pa on ne more prevzeti jamstva za to, da bi se kaznovalo princea Thuana, ako v tem ne pomaga minister Kangyu.

Vojna v južni Afriki.

BLOEMFONTEIN 15. (K. B.) Reuter javlja: Macdonald je dne 13. t. m. med Winburgom in reko Wei vjel 7—800 Burov in tri tope; zaplenil je 33 voz, 270 volov, 65.000 patron in veliko zalogo živil. Buri so zažgali tri druge vozove ter tako preprečili, da isti niso prišli Angležem v roke.

LIZBONA 15. (K. B.) Portugalska vlada je poslala guvernerju v Mozambiku brzajavko, v kateri dovoljuje, da Krüger odpotuje iz Lourenzo Marqueza v Evropo; guverner pa da se mora zagotoviti, da Krüger pojde zares v Evropo, ter mora skrbeti za to, da bo Krügerju do ukrepanja zagotovljena osebna varnost ter da se bo žnjim postopalo, kakor pristojna častniku.

Trgovina in promet.

Uvod v nauk o trgovini.

II. del.

Trgovina z blagom.

Četrta poglavje.

Cene blaga.

O ponudbah in povpraševanju se ljudje držijo pred vsem prejšnjih cen. Ako odgovarja zaloga približno potrebščini, ostane cena na dosedanji višini. Drugače pa je v sledečih slučajih: 1. Če je dovoza znatno manj, nego znaša potrebščina, ker se je n. pr. dotičnega predmeta mnogo manj pridelalo nego se ga je doslej vedno potrebovalo, — potem se kmalu pojavi nujno povpraševanje po dotičnem blagu in cena bo rastla, kajti kupei tekmujejo med seboj, skušajo drug drugega prekositi ter pokriti svojo potrebščino tudi o rastočih cenah. 2. Nasprotno pa se zgodi, če je več blaga na razpolago, nego se ga potrebuje. Ker prodajalec (izdelovalec, prvi lastnik blaga) vedo, da morajo cene kmalu pasti, tekmujejo med seboj v tem, da se znebijo svojega blaga, čeprav o padajočih cenah.

Kedar se je pojavila potreba spremeniti cene, prihaja v poštev tudi nastopanje nasprotne stranke. Nasprotna stranka lahko upliva na to, da se spremembe, oziroma uravnava cen vrši hitreje ali počasneje. Vzemimo zopet prvi gornji slučaj, da je manj blaga na razpolago, nego ga je treba. Ako v takem slučaju mnogo lastnikov lahko čaka in hoče čakati s prodajo, poganjajo kupei svoje ponudbe do skrajne mogoče višine in ureditev cen se izvrši skokoma. Če pa prodajalec uporablja vsako priliko, ki se jim ponudi, da prodajo svoje blago o rastočih cenah, uredijo se cene počasno, polagano, v več tržnih dneih. Istotako lahko kupei v drugem gori navedenem slučaju uplivajo na hitrejšo ali počasnejšo ureditev cen.

Prodajalec včasih ne morejo čakati: to pa iz naslednjih vzrokov: Poljedelec in obrtnik sta pridelala blago za trg, za prodajo, trgovci si je nabavil zalogo, da nakopičeno blago razproda. Vsi grečo za tem, da se jim čim prej povrnejo stroški pridelovanja ali nabave — zraven hočejo imeti seveda tudi primeren dobiček —, da si zamorejo nabaviti znova surovin in blaga ter poravnati mezde delaveev in druge gotove izdatke. Skoro vsa podjetja delajo dandanes deloma s tujo, izposojeno glavnico (z uporabo kredita), in iz dohodkov za prodano blago treba semtertje pomiriti upnike, vrniti kapital, ki so si ga izposodili, da si vzdržijo kredit, t. j. zaupanje upnikov v plačovitost. Ako se je na trgu iz kakšnegakoli vzroka pokazala znatno manjša potreba blaga, morajo se baš trgovci oziroma producenti držati ponudeb; čakati ne morejo, ker rabijo denar. Na tak način nastajajo cene, ki so na škodo prodajalec in proizvajalca pri nekaterih tudi gospodarski polom. (Pride še.)

POZOR!

Domača obrt.

Velika zaloga raznovrstnega pohištva, Iz odlikovanih tovarni Solkana in Gorice

Antona Černigoj-a

sa nahaja v Trstu, Via di Piazza vecchia (Rosario) št 1. na desni strani cerkve sv. Petra.

Cene brez konkurence.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu.
Odpošiljatev je poštne prosta.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapecarij
od
Viljema Dalla Torre v Trstu
Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese srečo.

Poziv!

Slovenci iz Trsta in okolice name-
ravajo dne 7. oktobra t. l. obiskati
razstavo v Ljubljani

V ta namen hočemo prirediti po-
seben vlak. Da bo pa to mogoče,
mora se oglasiti zadostno število
izletnikov najdalje do 21. septembra
t. l. Oglase sprejemajo vsa društva v
Trstu in okolici, kakor n. pr. «Slo-
vanska čitalnica», «Podporno
društvo», ulica Molin piccolo, «Pod-
porno in bralno društvo», ulica
Corsia Stadion, vsa pevska društva itd.
Vožnja bo stala okoli . . . K 6.—
Vstop v razstavo . . . » —.40
» » gledališče . . . » 1.—

Iz Trsta odhod ob 4. uri zjutraj;
iz Ljubljane ob 12 uri zvečer.

Marija Danielut

Ivan Prelog

poročena.

Trst, dne 17. septembra 1900.

Pazin, 14. septembra 1900.

Oglas natječaja.

Razpisuje se natjecaj na sistemi-
zirano mjesto občinskog nadredara u
Pazinu uz godišnju plaću 900, devetsto,
kruna, izplativih iz občinske blagajne
u mjesečnih postecipatnih obrocima. Kod
nastupa službe dobiva nadredar na po-
rabu odjeću [službeni odoru] u naravi,
a sljedećih godina 100 kruna godišnjih
za nabavo iste.

Molitelji imati će dokazati da su
već bili namješteni i dobro vršili oru-
žničku ili redarstvenu službu, imaju
biti kripkoga zdravlja, muževne dobe,
te poznavati hrvatski ili slovenski
jezik u rieči i pismu a po mogućnosti
i italijanski u rieči.

Molbe neka so šlju ovom občin-
skom glavarstvu do konca tekućeg
mjeseca.

Dr. Kurelić v. r.,
občinski glavar.

Nikaka skrivnost ni več,

da si napravi vsakdo doma sam brez vsake
priprave in težave najfineje likerje po
francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov,
ki stanejo za po 5 litrov likerjev: Tropi-
novce, Absint, Vermut, Ruski pelinovec,
Češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec,
Rum, Česnjevec, Alaš, Alpski liker po
85 kr. in Konjak, Benediktinec, Char-
treuse, Pilzenski liker po 95 kr. Raz-
pošiljam proti predplačilu v znamkah
ali poštno nakaznico; po poštenem pov-
zetju 10 kr. več. Vsaki pošiljatelj pri-
denem navodilo kako se napravi liker.
Preprodajalec, če naročijo več blaga,
se cene mnogo znižajo.

Anton Rukavina

TRST - Via Belvedere št. 23. - TRST

Proda se

štacuna z mešanim blagom v jako lepem
kraju ob železnici blizu Trsta, pod
jako ugodnimi pogoji.

Več pove upravništvo tega lista
via Molino piccolo št. 3, II. nadstrop.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu
v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez
kapitala in rizika z razpečevanjem zako-
nito dovoljenih državnih papirjev in sreč.
Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oester-
reicher** v Budimpešti, VII! Deutshegasse, 8.

Ljubljanska kreditna banka

naznanja najuljudneje, da je pričela s 1. sep-
tembrom svoje delovanje v hiši gosp. Grabelnik-a,
Špitalske ulice št. 2.

Ljubljanska kreditna banka se peča z vsemi
kupčijami, ki spadajo v bančno stroko, posebno:
**s nakupom in prodajo vrednostnih pa-
pirjev vseh vrst, valut in novcev.**

Eskomptovanje menic.

Sprejemanje hranilnih vlog in vlog na tekoči
račun s 4% obrestovanjem od dne vloge do
dne vzdiga.

Zavarovanje proti izgubi pri kurzu pri iz-
žrebanju srečk.

Borzna naročila.

Posojila na vrednostne papirje z zmernimi
obrestmi.

Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih
pisem in srečk.

Sprejemanje vrednostnih papirjev v shram-
bo in oskrbovanje, kakor tudi v revizijo izžre-
banih števil i. t. d.

Natančnejša pojasnila se radovoljno dajejo ustmeno ali pismeno.

Ravnateljstvo ljubljanske kreditne banke.

Carl Greinitz Neffen

Na Corsu šte. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.

Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.

Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo

predmetov za stavbarstvo

traverze, zaklepe, železo za kovače in facon, stare železnične šine, držaje
in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa,

vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč

peči in štedilna ognjišča

kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne mēble in pred ognjem varne blagajne
nagrobne križe in obrobne ograje, orodja za vsako obrt.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih
cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za
besedo; za večkratno insercijo pa se cena pismerno
zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo
po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih
obroklih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Aequedotto 8.
Zaloga vsakovrstnih
vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran imagoštilno v ulici Ireneo
št. 2, točič istrsko, dal-
matinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo-
vsaki čas mirze jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 2b. Velika
zaloga in delavnica vsako-
vrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso)
filijalka ulica Riborgo 15. ima
veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsako-
vrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčič
v kosih in v škatljicah, finih biškotov, različnih li-
kerjev in vin v buteljkah za poroke, birme, krste in
druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan več-
krat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po po-
godbi in naročilu franko na dom in trgovcem v
razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pe-
karna in sladčičarna,
svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema
tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni
«Commercio» in «Tedesco»
ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slo-
venski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13
prodajalnica vsakovrstnega
manifakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se
pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro šte. 12
priporoča svojo dobro pre-
skrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor pre-
moga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in za-
loga zaznovrstnega
pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po
načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence
Za mnogobrojne naročbe se topla priporoča svojim
rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla «svoji
k svojim.» Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12
(zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico
in izdelovalnico vsakovrstnega po-
hištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovolje-
gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča
Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona
št. 7 izdeluje sveče iz pristnega
čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za
obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cer-
kvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga
vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali
stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetarijama,
in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsako-
vrstnih naročil v svojo stroko spadajočih del-
Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.
Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Trgov.-obrtna registrirana zadruga

z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki s
nalože za najmanj jedno leto po 5%, na-
vadne po 4 1/2% in vloge na Conto-corrent
po 3,60%. Sprejema hranilne knjižice družih
zavodov brez izgube obresti ter izdaja v za-
meno lastne. Rentni davek plačuje zadruga
sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na
5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih
obroklih, proti vknjižbi varščine na 10letno-
odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadruguške, ki vplačujejo de-
lež po 300 kron po 1 krono na teden, ali
daljših obroklih po dogovoru. Deleži se obre-
stujejo po 6,15%.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom
položnic na čekovni račun šte. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in
od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih
od 9—12. dopoldne.

„EDINOST“

se razven že v vseh znanih tobakarnah
prodaja tudi v novi tobakarni g. Bruni
v ulici S. Martiri št. 12.

Dr. Rosa Balsam

Praško domače zdravilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače
zdravilo vzbuja slast in odvaža lahko. Z
redno uporabo istega se prebavljanje krepi
in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč.
po pošti 20 nvč. več.

Varilo! Vsi deli embalaže nosijo
zraven stoječo, postavno po-
loženo varstveno znamko.

je staro, najprej v Pragi rabljeno do-
mače zdravilo, katero varuje in ohrani
rane čiste, vnetje in bolečine olajša
in hladi.

V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti
6 nvč. več.

Glavna zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“

Praga, Malastran, ogel Spornerejeve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg,
P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.